

UCHWAŁA

Dnia 4 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Roman Kuczyński

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

Protokolant Małgorzata Beczek

w sprawie z wniosku J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o ponowne ustalenie wartości kapitału początkowego,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 4 grudnia 2013 r.,

zagadnienia prawnego przekazanego postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 4 października 2013 r.

"Czy przy ustalaniu kapitału początkowego zgodnie z art. 174 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) można zastosować przelicznik, o którym mowa w art. 43 ust. 2 cytowanej ustawy"?

podjął uchwałę:

Do przebytych okresów składkowych przyjmowanych przy ustalaniu kapitału początkowego (art. 174 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) nie stosuje się przelicznika zatrudnienia na kolei, o którym mowa w art. 43 ust. 2 powołanej ustawy.

UZASADNIENIE

Przytoczone w sentencji uchwały zagadnienie prawne powstało na tle następującego stanu faktycznego:

Wyrokiem z dnia 10 stycznia 2012 r., Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W., rozpoznając odwołania wnioskodawcy J. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 20 lipca 2011 r. i 3 sierpnia 2011 r., odrzucił odwołanie w zakresie doliczenia do kapitału początkowego okresów pracy na kolei w wymiarze 14 miesięcy za każdy rok oraz zaliczenia okresów przebywania na urlopie po powrocie z kontraktu z Iraku (pkt 1), oddalił odwołanie w zakresie doliczenia do kapitału początkowego okresów od dnia 3 lipca 1972 r. do dnia 31 lipca 1972 r. (pkt 2) oraz zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 20 lipca 2011 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy (pkt 3).

Wyrokiem z dnia 27 września 2012 r., Sąd Apelacyjny, na skutek apelacji wnioskodawcy oraz organu rentowego, uchylił punkt 1 i 2 zaskarżonego wyroku i sprawę w tym zakresie przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W., pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za drugą instancję (pkt 1) oraz oddalił apelację organu rentowego (pkt 2). Sąd drugiej instancji wskazał w uzasadnieniu wyroku, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien merytorycznie rozpoznać zgłoszone przez wnioskodawcę żądania: uwzględnienia okresu zatrudnienia od dnia 3 czerwca 1985 r. do dnia 25 grudnia 1986 r. na stanowisku maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych z zastosowaniem przelicznika 14 miesięcy za każdy rok pracy na kolei (w oparciu o art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.); zaliczenia okresu przebywania na urlopie po powrocie z kontraktu w Iraku - od dnia 26 grudnia 1986 r. do dnia 9 kwietnia 1987 r.; zaliczenia okresu od dnia 3 do dnia 31 lipca 1972 r. oraz zaliczenia 15 dni urlopu wypoczynkowego za rok 1985, 26 dni - za rok 1986, 34 dni wolnych z tytułu wydłużonego czasu pracy na budowie i 12 dni z tytułu przeprowadzonych badań lekarskich (na podstawie zaświadczenia z „D.” S.A.). Sąd Okręgowy powinien ustalić, czy stosownie do art. 175 ust. 1 w związku z art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wnioskodawca przedłożył nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji o

ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 19 października 2010 r., mając przy tym na względzie, że powyższe roszczenia nie były wcześniej przedmiotem merytorycznego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 21 marca 2013 r., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego wnioskodawcy przy uwzględnieniu urlopu wypoczynkowego w ilości 15 dni za 1985 r., 26 dni za 1986 r. oraz okresu od 3 lipca 1972 r. do 31 lipca 1972 r. oraz oddalił odwołanie w pozostałej części. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia Sądu pierwszej instancji – wnioskodawca w okresie od dnia 3 lipca 1972 r. do dnia 31 lipca 1972 r. pracował jako pomocnik monter w Przedsiębiorstwie Instalacji Przemysłowych „B.” w B. Od dnia 1 lipca 1975 r. do dnia 10 sierpnia 1999 r. był pracownikiem Przedsiębiorstwa Państwowego „Polskie Koleje Państwowe”, gdzie w okresach od dnia 1 stycznia 1976 r. do dnia 25 kwietnia 1976 r., od dnia 2 maja 1978 r. do dnia 2 czerwca 1985 r., od dnia 5 czerwca 1987 r. do dnia 7 lipca 1989 r. i od dnia 24 lipca 1989 r. do dnia 10 sierpnia 1999 r. zajmował stanowisko maszynisty pojazdów trakcyjnych. W okresie od dnia 3 czerwca 1985 r. do dnia 25 grudnia 1986 r. wnioskodawca, korzystając z urlopu bezpłatnego w macierzystym zakładzie pracy, został zatrudniony na budowie eksportowej w Iraku jako pracownik Przedsiębiorstwa Eksportu Budownictwa Komunikacyjnego „D.” Początkowo wykonywał czynności pomocnika maszynisty, a od dnia 1 grudnia 1985 r. objął stanowisko maszynisty lokomotywy normalnotorowej. Pracując na budowie eksportowej wnioskodawca nabył prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 15 dni za rok 1985, 26 dni za rok 1986. Decyzją z dnia 8 czerwca 2009 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej. Wyrokiem z dnia 20 lipca 2010 r., Sąd Okręgowy w W. przyznał wnioskodawcy prawo do tej emerytury od dnia 25 stycznia 2010 r. W dniu 19 października 2010 r. organ rentowy wydał decyzję o ponownym ustaleniu kapitału początkowego wnioskodawcy. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono na 1.343,83 zł, przyjmując 279 miesięcy okresów składkowych i 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Wysokość kapitału początkowego ustalono na 129.594,63 zł, do jego ustalenia nie uwzględniono okresu od dnia 26 grudnia 1986 r. do dnia 9

kwietnia 1987 r., w którym po zakończeniu kontraktu wnioskodawca korzystał z urlopu, z tytułu którego nie było obowiązku odprowadzenia składki na ubezpieczenia społeczne i okresu od dnia 8 lipca 1989 r. do dnia 23 lipca 1989 r., w którym korzystał z urlopu bezpłatnego. Wnioskodawca nie odwołał się od powyższej decyzji. Decyzją z dnia 3 listopada 2010 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury pomostowej. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto: kwotę kapitału początkowego zewidencjonowaną na koncie ubezpieczonego z uwzględnieniem waloryzacji 325.669,74 zł, kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie 12.017,31 zł, średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 60 lat, według tablic średniego trwania życia obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę - 247,30 miesięcy. Wnioskodawca odwołał się od powyższej decyzji w części dotyczącej obliczenia wysokości emerytury tj. nieuwzględnienia przelicznika 14 miesięcy za każdy rok pracy na pojeździe trakcyjnym oraz wykluczenia z okresu składkowego czasu przebywania na zaległych urloпах wypoczynkowych po kontrakcie w Iraku. Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2011 r. oddalił odwołanie wnioskodawcy, uznając dokonane przez organ rentowy wyliczenia za zgodne z obowiązującymi normami prawa. W dniu 20 maja 2011 r. wnioskodawca wniósł o ponowne ustalenie kapitału początkowego z uwzględnieniem przepisu, że za każdy rok zatrudnienia na kolei przysługuje 14 miesięcy zatrudnienia oraz o zaliczenia jako okresów składkowych okresu przebywania na urlopie po kontrakcie w Iraku od dnia 26 grudnia 1986 r. do dnia 9 kwietnia 1987 r. W dniu 7 lipca 2011 r. wnioskodawca uzupełnił zgłoszone żądania o doliczenie jako okresu składkowego okresu od dnia 3 lipca 1972 r. do dnia 31 lipca 1972 r. Decyzją z dnia 3 sierpnia 2011 r. organ rentowy odmówił mu ponownego ustalenia kapitału początkowego, ponieważ przedłożone dowody nie powodowały zmiany wartości kapitału początkowego. W dniu 20 maja 2011 r. ubezpieczony wystąpił również do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do ekwiwalentu za kolejowy deputat węglowy od dnia przyznania prawa do emerytury. W dniu 20 lipca 2011 r. pozwany organ rentowy wydał decyzję odmowną. Rozpatrując odwołania wnioskodawcy od powyższych decyzji organu rentowego, Sąd pierwszej instancji wskazał, że z uwagi na treść wyroku Sądu

Apelacyjnego przedmiotem rozważań jest ocena zasadności decyzji z dnia 3 sierpnia 2011 r. odmawiającej ponownego ustalenia kapitału początkowego. Sąd powołując się na art. 175 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że dokumenty jakie przedłożył wnioskodawca występując z wnioskiem o ponowne przeliczenie kapitału początkowego tj. zaświadczenie z dnia 10 maja 1999 r. oraz wysunięte żądanie należało uznać za nowe okoliczności w sprawie, co umożliwiło jej merytoryczne rozpoznanie.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy odniósł się do żądania wnioskodawcy dotyczącego uwzględnienia okresu zatrudnienia od dnia 3 czerwca 1985 r. do dnia 25 grudnia 1986 r. na stanowisku maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych z zastosowaniem przelicznika 14 miesięcy za każdy rok pracy na kolei stosownie do treści art. 43 ust. 2 ustawy emerytalnej, który należy odczytywać łącznie z ustępem pierwszym tego przepisu. W ocenie Sądu Okręgowego, pomimo braku odpowiedniego odesłania, okres zatrudnienia na kolei wymieniony w art. 43 ust. 2 należy obliczać przy ustalaniu kapitału początkowego w taki sam sposób jak przy ustalaniu prawa do emerytury kolejowej lub emerytury w powszechnym wieku emerytalnym (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 7 stycznia 2013 r., III AUa 496/12, LEX nr 1246756). Jednak w ocenie Sądu, by móc skorzystać z dobrodziejstwa powołanego przepisu wnioskodawca nie tylko powinien wykazać pracę na parowym, spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym, co w sprawie jest niesporne, ale praca ta winna być świadczona w kolejowych jednostkach organizacyjnych, a w czasie jej trwania pracownik powinien pobierać wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego. Tego warunku odwołujący się nie spełnił. Wnioskodawca pracując na budowie eksportowej w Iraku był pracownikiem Przedsiębiorstwa Eksportu Budownictwa Komunikacyjnego „D.” świadczącym usługi w zakresie budowy dróg i mostów, w macierzystym zaś zakładzie Polskich Kolejach Państwowych wnioskodawca korzystał w tym czasie z urlopu bezpłatnego, w trakcie którego nie pobierał żadnego wynagrodzenia, ani zasiłków z ubezpieczenia społecznego.

Sąd pierwszej instancji uznał za zasadne żądanie zaliczenia urlopu wypoczynkowego w wymiarze 15 dni za 1985 r. oraz 26 dni za 1986 r. zgodnie z §

15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (jednolity tekst: Dz. U. z 1990 r. Nr 44, poz. 259 ze zm.). Jak wynika z akt osobowych wnioskodawcy, w 1985 r. nabył on prawo do 15 dni urlopu wypoczynkowego, oraz w 1986 r. do 26 dni z tytułu pracy na budowie eksportowej, których nie odebrał w naturze w macierzystym zakładzie pracy, nie uzyskał również za przysługujący urlop ekwiwalentu. Wbrew stanowisku ZUS zawartemu w decyzji z dnia 19 października 2010 r., w tym okresie podstawę wymiaru składek stanowiły wypłaty pieniężne w złotych oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty zaliczone w myśl przepisów o klasyfikacji wynagrodzeń do wynagrodzeń osobowych m.in. wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego, restytucyjnego, dodatkowego, okolicznościowego (§ 1 rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 27 grudnia 1983 r. w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników uspołecznionych zakładów pracy - Dz. U. Nr 73, poz. 332 - obowiązującego do 31 grudnia 1986 r. oraz § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1987 r. w sprawie zgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego oraz składek na to ubezpieczenie - Dz. U. Nr 37, poz. 211 - obowiązującego od 1 stycznia 1987 r. do 31 grudnia 1989 r.).

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, zaskarżając go w części oddalającej odwołanie od decyzji pozwanego w sprawie ponownego obliczenia kapitału początkowego z uwzględnieniem okresów pracy na kolei (PKP) na stanowisku pomocnika - maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych w wymiarze 14 miesięcy za każdy rok. W uzasadnieniu skarżący wskazał, że do okresu pracy w Iraku od dnia 3 czerwca 1985 r. do 25 grudnia 1986 r. zastosować należy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa i usług związanych z eksportem, ponieważ okres zatrudnienia za granicą podlega wliczeniu do pełnoprawnej ciągłości w macierzystym zakładzie pracy (§ 4 ust. 3 i 4 rozporządzenia).

Rozpoznając apelację wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny, uznał, że w sprawie powstało zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości i postanowieniem z

dnia 4 października 2013 r., w trybie art. 390 k.p.c., przedstawił je do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zwanej dalej ustawą emerytalną), dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (ust. 2). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (ust. 3), czyli 1 stycznia 1999 r. W myśl art. 174 ust. 1 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, czyli w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych (ust. 2). Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu od dnia 1 stycznia 1980 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. (ust. 3).

W przepisach regulujących nabywanie prawa do emerytury kolejowej (art. 40 - 45 ustawy emerytalnej) znajduje się art. 43, stanowiący w ust. 1, że za okresy zatrudnienia na kolei uważa się okresy pozostawania w stosunku pracy w kolejowych jednostkach organizacyjnych, w czasie których pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy. Zgodnie natomiast z art. 43 ust. 2 ustawy emerytalnej każdy pełny rok zatrudnienia na kolei na parowym, spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym, w drużynach konduktorskich oraz na stanowiskach manewrowych lub ustawiaczy liczy się jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei. W związku z tym, że ustawa nie precyzuje, czy powyższy przelicznik okresów pracy na kolei należy

stosować do okresu ubezpieczenia na potrzeby ustalania uprawnień emerytalnych czy obliczania wysokości świadczenia, w ocenie Sądu Apelacyjnego zasadny jest wniosek, że można go stosować do obu rodzajów stażu (I. Jędrasik-Jankowska, *Pojęcia i konstrukcje prawne ubezpieczenia społecznego*, t. 1, Warszawa 2006; s. 39 w K. Antonów (red.), *Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, ABC 2009*). Analizując orzecznictwo sądów powszechnych dotyczące możliwości stosowania preferencyjnego przelicznika pracy kolejowej do obliczania wysokości świadczeń i ustalania kapitału początkowego, Sąd wskazał na pewne rozbieżności w rozstrzygnięciach i ich motywach. W pierwszej grupie orzeczeń, która nie dopuszcza stosowania przelicznika wskazanego w art. 43 ust. 2 ustawy emerytalnej Sąd wskazał wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2003 r., III AUa 654/02, LEX nr 193532 (sprawa dotyczyła ustalenia kapitału początkowego), w uzasadnieniu którego wskazano, że zarówno wykładnia językowa jak i systemowa przepisów, a zwłaszcza art. 174 w związku z art. 53 ustawy emerytalnej, przemawia przeciwko stosowaniu preferencyjnych przeliczników pracy górniczej i kolejowej do ustalania kapitału początkowego. Podobne stanowisko zajął także Sąd Apelacyjny w Szczecinie w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 stycznia 2010 r., III AUa 653/09, LEX nr 580540 oraz Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 marca 2011 r., III AUa 1544/10, POSAG 2012/3/67-76.

Odmienne stanowisko w tym zakresie zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 8 stycznia 2013 r., III AUa 496/12, LEX nr 1246756 (sprawa dotyczyła ustalenia kapitału początkowego), powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2004 r., II UK 412/03, (niepublikowany, *LEX nr 585796*), w którym wyrażono pogląd, że przy ustalaniu wysokości emerytury dla celów ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego należy okresy zatrudnienia na kolei wymienione w art. 43 ust. 2 ustawy emerytalnej, obliczać w sposób „preferencyjny” wynikający z tego przepisu.

Sąd Apelacyjny analizując przywołane orzecznictwo sądów powszechnych wskazał na brak jednolitości orzeczniczej z zakresie możliwości zastosowania preferencyjnego przelicznika pracy kolejowej, o której mowa w art. 43 ust. 2 ustawy emerytalnej do ustalania kapitału początkowego, wskazując że ustalenie

prawidłowej wysokości kapitału początkowego jest istotne z punktu widzenia podstawy obliczenia emerytury na podstawie ustawy emerytalnej. Zwaloryzowany kapitał początkowy wraz ze zwaloryzowanymi składkami zewidencjonowanymi na koncie każdego ubezpieczonego będzie stanowił podstawę obliczenia tzw. nowej emerytury, a więc emerytury ustalanej na nowych zasadach, wprowadzonych ustawą emerytalną. Podstawę obliczenia nowej emerytury stanowi suma zwaloryzowanych składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego. Wysokość składek opłacanych przez każdego ubezpieczonego na ubezpieczenie emerytalne jest zapisana na indywidualnym koncie dopiero od dnia 1 stycznia 1999 r. Kapitał początkowy ustalany jest w celu odtworzenia okresów składkowych i nieskładkowych przebytych do dnia 1 stycznia 1999 r. oraz wysokości opłacanych składek i zapisaniu ich na koncie każdego ubezpieczonego (E. Dziubińska-Lechni, E. Seidel, Istota kapitału początkowego; komentarz praktyczny, ABC nr 69078). Zatem w sytuacji wnioskodawcy, poprzez fakt, że nie ma on prawa do emerytury kolejowej, może nie mieć również prawa do zastosowania preferencyjnego przelicznika pracy kolejowej, o którym mowa w art. 43 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Z powołaniem się na przepisy art. 173 i 174 ustawy emerytalnej warto wstępnie zauważyć, że instytucja tzw. kapitału początkowego wprowadzona ustawą emerytalną, jest związana z odmiennymi od dotychczasowych zasadami ustalania emerytury, którą obecnie oblicza się biorąc pod uwagę sumę składek zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym ubezpieczonego w całym okresie ubezpieczenia (art. 25 ust. 1). Dotychczasowe zasady obowiązują jedynie w stosunku do osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. Zgodnie z art. 173 ust. 1 dla osób objętych nowymi zasadami obliczania emerytur, które podlegały ubezpieczeniu przed wejściem w życie ustawy, (a więc w okresie kiedy nie było jeszcze obowiązku ewidencjonowania składek na indywidualnych kontach), ustala się kapitał początkowy. Kapitał ten oblicza się według zasad określonych w art.

174, biorąc pod uwagę wysokość tzw. emerytury hipotetycznej, której wysokość uzależniona jest (por. art. 53 ustawy emerytalnej), od podstawy wymiaru oraz ilości (liczby) okresów składkowych i nieskładkowych. Oba te składniki są przy ustalaniu kapitału początkowego zmodyfikowane w stosunku do zasad ogólnych, bowiem do stażu ubezpieczeniowego przyjmuje się okresy składkowe wymienione w art. 6 i nieskładkowe wymienione w art. 7, pomijając okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i okresy z nimi zrównane (wymienione w art. 10 ust. 1 ustawy) oraz okresy ubezpieczenia za granicą (art. 8), uwzględniane - pod pewnymi warunkami - do obliczania emerytury na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 135/04, OSNP 2005/14/217). Powyższe można uzupełnić o uwagę, że okresy nieskładkowe wymienione w art. 7 pkt 5, a więc okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem (w wymiarze określonym w tym przepisie), wylicza się bez uwzględnienia ograniczenia wynikającego z art. 5 ust. 2 ustawy do jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych. Innymi słowy kapitał początkowy odpowiada wysokości emerytury, jaką osoba zainteresowana otrzymałaby w dniu 1 stycznia 1999 r., gdyby spełniała warunki wymagane do jej przyznania, a więc po pierwsze ustala się podstawę wymiaru kapitału mnożąc wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (nie wyższy od 250%) przez kwotę bazową, wynoszącą dla celów kapitału początkowego 1.220,89 zł (100% przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale kalendarzowym 1998 roku), a następnie wykazane okresy składkowe i nieskładkowe, mnożąc odpowiednio przez 1,3% (okresy składkowe) i 0,7% (okresy nieskładkowe) podstawy wymiaru. Do tak obliczonej części świadczenia dodaje się tzw. część socjalną wyliczoną proporcjonalnie do wieku wnioskodawcy, otrzymując w ten sposób wartość emerytury hipotetycznej.

Formuła wymiaru emerytury hipotetycznej tym różni się od formuły wymiaru emerytury powszechnej w systemie zdefiniowanego świadczenia, że kwotę stałą (C) pomniejsza się o współczynnik „p” (art. 174 ust. 8 ustawy emerytalnej), którego wielkość zależy od wieku ubezpieczonego i posiadanego stażu ubezpieczeniowego

w dniu 31 grudnia 1998 r. Ustalając zatem kapitał początkowy wylicza się kwotę emerytury powszechnej jaką (hipotetycznie) otrzymałby ubezpieczony za wkład do systemu przed reformą emerytalną z 1999 roku. Tak wyliczona (według zasad identycznych dla wszystkich ubezpieczonych) emerytura hipotetyczna po pomnożeniu przez liczbę 209 stanowić będzie kapitał początkowy doliczany do podstawy wymiaru emerytury w systemie zdefiniowanej składki.

Przy ustalaniu prawa i wysokości emerytury kolejowej, okresy zatrudnienia na kolei uwzględnia się z przelicznikiem, o którym mowa w art. 43 ust 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Brak jednak przepisu pozwalającego na przeliczenie stażu pracy na kolei przy ustalaniu kapitału początkowego, a także prawa do tzw. emerytury powszechnej. Wobec tego, że do wyliczenia kapitału początkowego przyjmuje się staż ogólny, nie ma możliwości uwzględniania okresów pracy na kolei z przelicznikami. Tak więc wykładnia językowa przedstawionych przepisów nie budzi wątpliwości i sprzeciwia się stosowaniu tzw. preferencyjnych przeliczników m.in. pracy kolejowej do ustalania kapitału początkowego.

Tym się kierując, powzięto uchwałę jak w sentencji.